

Luxemburg, oktober 2023

Jaarverslag 2022 De tien meestgestelde vragen

1. Wat is de rol van de Europese Rekenkamer met betrekking tot de EU-rekeningen?

Elk jaar **controleren wij de geconsolideerde rekeningen van de EU en geven we een oordeel** over drie zaken: of de rekeningen betrouwbaar zijn, en of de ontvangsten en betalingen van de EU volgens de regels zijn verlopen. Deze controles vormen de basis van onze **betrouwbaarheidsverklaring**, die we op grond van artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) over moeten leggen aan het Europees Parlement en de Raad.

In 2022 bedroegen de EU-begrotingsuitgaven **196 miljard EUR**, wat overeenkomt met 1,3 % van het gecombineerde bruto nationaal inkomen van de EU-lidstaten. Rekening houdend met de uitgaven uit de voor de herstel- en veerkrachtfaciliteit bestemde middelen (47,3 miljard EUR) bedroegen de betalingen van de EU in 2022 in totaal **243,3 miljard EUR**.

2. Hoe worden de RRF-uitgaven (het herstellepakket van de EU) in het jaarverslag weergegeven?

NextGenerationEU (NGEU) is een financieel pakket met verschillende programma's om de EU-lidstaten te steunen bij hun economisch herstel na de COVID-19-pandemie. Sommige van deze programma's worden gefinancierd uit hoofde van de rubrieken van het meerjarig financieel kader (MFK) 2021-2027 en verlopen volgens het uitvoeringsmodel en de regels voor het MFK. De herstel- en veerkrachtfaciliteit (Recovery and Resilience Facility — RRF), die goed is voor ongeveer 90 % van de NGEU-financiering, wordt daarentegen op een fundamenteel andere manier verstrekt dan de EU-begrotingsuitgaven in het kader van het MFK. Terwijl begunstigden van EU-begrotingsuitgaven worden betaald omdat zij bepaalde activiteiten hebben ondernomen of gemaakte kosten vergoed krijgen, worden de lidstaten in het kader van de RRF betaald voor de bevredigende verwezenlijking van vooraf bepaalde mijlpalen of streefdoelen. Daarom hebben we een **afzonderlijk oordeel uitgebracht over de RRF-uitgaven** en in het jaarverslag een hoofdstuk hieraan gewijd.

3. Wat heeft de Europese Rekenkamer in 2022 geconcludeerd?

Wij hebben de rekeningen over 2022 goedgekeurd als **betrouwbaar** (d.w.z. een "goedkeurend" oordeel gegeven), zoals wij dat sinds 2007 voor ieder begrotingsjaar hebben gedaan. We concludeerden dat de rekeningen over 2022 de financiële situatie van de EU, haar resultaten over het jaar, haar kasstromen en de veranderingen in haar nettoactiva op alle materiële punten getrouw weergaven.

Wij constateerden dat de ontvangsten geen fouten van materieel belang vertoonden. Voor de uitgaven brengen wij twee afzonderlijke oordelen uit: één over de EU-begroting en één over de RRF.

De begrotingsuitgaven van de EU vertoonden een geschat foutenpercentage van 4,2 %. Dit betekent een toename ten opzichte van voorgaande jaren (3 % in 2021 en 2,7 % in 2019)

en 2020). Evenals in de drie voorgaande jaren concludeerden wij dat de fouten in 2022 van diepgaande invloed waren, en daarom gaven wij een **afkeurend oordeel** af.

Daarnaast hebben we een afzonderlijk oordeel uitgebracht over uitgaven in het kader van de RRF. Wij constateerden bij 15 van de 281 gecontroleerde mijlpalen en streefdoelen regelmatigheidskwesties en daarom gaven wij een **oordeel met beperking** af.

4. Wat is de betekenis van “fouten van diepgaande invloed” en “uitgaven met een hoog risico”?

Bij twee derde van de EU-uitgaven in 2022 werd het risico als hoog aangemerkt. Hoewel we het foutenpercentage voor de totale uitgaven op 4,2 % schatten, stijgt dit percentage bij een afzonderlijk onderzoek van uitgaven met een hoog risico tot 6 %. Vanwege het aanzienlijke gewicht van deze uitgavensoort in de totale uitgaven (66 %) zijn wij van mening dat de fouten van diepgaande invloed zijn, dat wil zeggen dat zij aanwezig zijn in de gehele gecontroleerde populatie of in **een significant deel** daarvan.

Uitgaven met een hoog risico betreffen voornamelijk de **vergoeding door de EU** van subsidiabele kosten voor subsidiabele activiteiten (volgens complexe regels). Vergoeding vindt bijvoorbeeld plaats voor onderzoeksprojecten (in het kader van “Eengemaakte markt, innovatie en digitaal beleid”), investeringen in regionale en plattelandsontwikkeling (“Cohesie, veerkracht en waarden” en “Natuurlijke hulpbronnen en milieu”) en projecten voor ontwikkelingshulp (“Nabuurship en internationaal beleid”). Dit jaar is het aandeel van dit soort uitgaven gestegen tot 66 % (vergeleken met 63,2 % in 2021 en 59 % in 2020).

Uitgaven met een lager risico betreffen **op rechten gebaseerde betalingen**, die worden gedaan aan begunstigden die aan bepaalde (minder complexe) voorwaarden voldoen. Dergelijke betalingen omvatten bijvoorbeeld beurzen voor studenten en onderzoekers (in het kader van “Eengemaakte markt, innovatie en digitaal beleid”), rechtstreekse steun voor landbouwers (“Natuurlijke hulpbronnen en milieu”) en salarissen en pensioenen voor EU-ambtenaren (“Europees openbaar bestuur”).

5. Wat is een “goedkeurend/afkeurend oordeel” en een “oordeel met beperking”?

Een “**goedkeurend**” oordeel betekent dat de cijfers in de rekeningen een getrouw beeld geven en in overeenstemming zijn met de regels voor financiële verslaglegging en financieel beheer. De onderliggende verrichtingen zijn in alle materiële opzichten wettig en regelmatig.

Een oordeel “**met beperking**” houdt in dat de auditors geen goedkeurend oordeel kunnen afgeven, maar dat de vastgestelde problemen geen diepgaande invloed hebben.

Een “**afkeurend**” oordeel duidt op wijdverbreide problemen.

6. Wat is een “materieel” foutenpercentage?

Deze controleterm duidt op **het niveau waarboven fouten worden geacht significante gevolgen te hebben**. Een materieel foutenpercentage is een foutenpercentage waardoor de besluitvorming door de beoogde gebruikers van een controleverslag waarschijnlijk wordt beïnvloed. Zowel wijzelf als de Europese Commissie hanteren een **drempel van 2 %** om het materieel belang vast te stellen.

7. Wat houdt het door ons “geschatte foutenpercentage” in?

Het percentage 4,2 % vertegenwoordigt onze schatting van het **geldbedrag dat niet had mogen worden betaald** uit de EU-begroting, omdat het volgens ons niet overeenkomstig de EU-regels of specifieke nationale wetgeving werd uitgegeven.

Typische fouten betreffen onder meer betalingen aan niet in aanmerking komende begunstigden en voor niet-subsidiabele projecten, voor aankopen van diensten en goederen of voor investeringen waarbij de regels voor overheidsopdrachten niet correct werden toegepast.

8. Houdt dit in dat 4,2 % van het EU-geld werd verspild?

Nee. Die bewering zou onjuist zijn, omdat er een belangrijk verschil is tussen een “fout” en “verspilling”. Bij onze toetsing van de EU-begrotingsuitgaven gaan wij na of het EU-geld overeenkomstig de regels is besteed, of de in rekening gebrachte kosten naar behoren zijn berekend en of er aan de subsidiabiliteitsvoorwaarden is voldaan. Als er aan een of meer van deze vereisten niet is voldaan, noemen wij het een “fout”. Dit is wat het percentage 4,2 % inhoudt.

Hoewel deze fouten betrekking hebben op betalingen voor projecten of begunstigden die niet aan de subsidiabiliteitsvoorwaarden voldeden, kunnen ze toch de beoogde voordelen opleveren. In deze situatie waren de betalingen gedeeltelijk of helemaal niet wettig en regelmatig, maar **kunnen zij niet als verspilling worden beschouwd**. Zo voldeed voor één aanbestedingsprocedure geen enkele inschrijver aan de vereisten om geselecteerd te kunnen worden. Volgens de regels had er een nieuwe aanbesteding moeten worden uitgeschreven. De aanbestedende dienst wijzigde echter de berekeningsmethode voor de selectiecriteria en selecteerde een van deze inschrijvers. Hoewel de aanbesteding niet aan de regels voldeed en de uitgaven niet subsidiabel waren, werd de aangeschafte apparatuur (een lascel) geleverd en in gebruik genomen.

Uiteraard is het ook mogelijk dat uitgaven wettig en regelmatig zijn, maar toch verspilling inhouden. Een voorbeeld waarover wij in het verleden rapporteerden, was de aanleg van haveninfrastructuur waarbij onvoldoende rekening werd gehouden met de verwachte vrachtniveaus.

9. Betreffen de aangetroffen fouten fraude?

In de overgrote meerderheid van de gevallen beschikken wij niet over aanwijzingen dat dit zo is. Fraude is een opzettelijk misleidende handeling om voordeel te behalen. Hoewel het moeilijk kan zijn fraude vast te stellen aan de hand van standaardcontroleprocedures, brengt onze toetsing elk jaar een aantal gevallen van vermoedelijke fraude aan het licht.

In 2022 rapporteerden we 14 gevallen van vermoedelijke fraude die wij in de 760 door ons gecontroleerde verrichtingen hadden aangetroffen. We hebben deze gevallen gemeld aan OLAF, het Europees Bureau voor fraudebestrijding, dat indien nodig de gevallen onderzoekt en hieraan follow-up geeft in samenwerking met de nationale autoriteiten. Zes van deze gevallen hebben wij gelijktijdig aan het Europees Openbaar Ministerie (EOM) gemeld.

10. Waarom wijst het jaarverslag op grotere risico's in verband met de EU-schuld en de blootstelling van de EU-begroting?

De EU-schuld is aanzienlijk gestegen en bedroeg eind 2022 344,3 miljard EUR (2021: 236,7 miljard EUR). Dit was hoofdzakelijk te wijten aan nieuwe leningen voor NGEU, het Europees instrument voor tijdelijke steun om het risico op werkloosheid te beperken in een noodtoestand (SURE) en macrofinanciële bijstand (MFB).

Tegelijkertijd zijn de **financieringskosten** aanzienlijk **gestegen** als gevolg van de stijgende rentetarieven. De kosten van nieuwe NGEU-financiering stegen van 0,14 % in de tweede helft van 2021 tot 2,6 % in de tweede helft van 2022. In 2022 bedroeg de netto betaalde rente op NGEU-leningen 0,5 miljard EUR.

De **blootstelling van de EU-begroting steeg** van 205 miljard EUR in 2021 tot 248 miljard EUR in 2022. Deze stijging was voornamelijk toe te schrijven aan zowel de aanvullende NGEU- en SURE-leningen die aan de lidstaten zijn verstrekt als de MFB-leningen die aan Oekraïne zijn verstrekt. Bovendien was eind 2022 al 126 miljard EUR aan aanvullende leningen verstrekt, maar nog niet uitbetaald. De blootstelling van de EU-begroting zal dus blijven toenemen.

Het Jaarverslag 2022 van de ERK is in 24 EU-talen beschikbaar op www.eca.europa.eu